

DENET VERGİ SİRKÜLER

Sirküler Tarihi : 29.05.2020
Sirküler No : 2020/058

311 SERİ NO.LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ İLE BİNEK OTOMOBİLLERİN GİDERLERİNE VE AMORTİSMANLARINA GETİRİLEN KISITLAMALARA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

2019/100 no.lu Sirkülerimizde açıklandığı üzere “[7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun](#)”¹ (ilerleyen kısımlarda “**7194 sayılı Kanun**” yahut “**Kanun**” olarak anılacaktır) ile binek otomobillerin giderlerine ve amortismanlarına ilişkin olarak bir takım kısıtlamalar getirilmiştir. Söz konusu kısıtlamaları özetleyecek olursak, şu şekildedir:

- Kurum kazancının, ticari kazancın ve serbest meslek kazançlarının tespitinde, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin **her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL’ye kadarlık kısmı vergi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.** Buna göre, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin **her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL’yi** aşan kısmının Kanunen Kabul Edilmeyen Gider (**KKEG**) olarak dikkate alınması gerekir.

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited’in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2019 yılında 9,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167’den fazla ülkede bulunan 1.809 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 88.110 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

¹ 07.12.2019 tarih ve 30971 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.
DENET SİRKÜLER
Sayı : 2020/058

- Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere; kurum kazancının, ticari kazancın ve serbest meslek kazancının tespitinde, binek otomobillere ilişkin kullanım giderlerinin (yakıt, tamir - bakım, sigorta, kasko vs) **en fazla % 70'i** vergi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilecek olup, aşan kısmın KKEG olarak dikkate alınması gerekir.
- Ticari kazancın ve serbest meslek kazançlarının tespitinde, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, binek otomobillerin iktisabına ilişkin **ÖTV ve KDV'nin toplamının en fazla 140.000 TL'ye kadarlık kısmı vergi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.** Aşan kısmın ise KKEG olarak dikkate alınması gerekir.
- Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, kurum kazancının, ticari kazancın ve serbest meslek kazancının tespitinde;
 - ÖTV ve KDV hariç ilk iktisap bedeli **160.000 TL**'yi,
 - ÖTV ve KDV'nin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı **300.000 TL**'yiAşan kısma ilişkin amortismanlar ayrılmayacak, ayrılsa da KKEG olarak değerlendirilecektir.
- Yukarıda belirtilen kısıtlamalar, **1 Ocak 2020** tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi kazançlarından itibaren uygulanmaya başlamıştır.
- Binek otomobil giderleri ve amortismanları için getirilen kısıtlamalara dair tutarlar, ilerleyen yıllarda her yıl bir önceki yıla ait yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle dikkate alınacaktır. Örneğin, 2021 yılında iktisap edilecek binek otomobiller için gider olarak dikkate alınabilecek ÖTV ve KDV'nin toplam tutarı belirlenirken, 140.000 TL'nin 2020 yılına ait yeniden değerlendirme oranında artırılması gerekir.

27.05.2020 tarih ve 31137 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan [Gelir Vergisi Genel Tebliği \(Seri No: 311\)](#) (ilerleyen kısımlarda "**Tebliğ**" olarak anılacaktır) ile 7194 sayılı Kanunla binek otomobillerin giderlerine ve amortismanlarına getirilen kısıtlamalara ilişkin olarak açıklamalar yapılmış olup, işbu Sirkülerimizde anılan açıklamalara yer verilmiştir.

1. 311 SERİ NO.LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ İLE YAPILAN AÇIKLAMALAR:

Tebliğ'de yer alan binek otomobillerin giderlerine ve amortismanlarına getirilen kısıtlamalara ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir:

1.1. Getirilen Kısıtlamaların Kapsamına Giren Binek Otomobiller:

- Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları binek otomobiller, getirilen kısıtlamalara tabi değildir.

- Tebliğde, **binek otomobil ifadesinden** Türk Gümrük Tarife Cetvelinin 87.03 pozisyonunda yer alan motorlu taşıtların anlaşılması gerektiği belirtilmiştir. Diğer taraftan, ambulanslar, mahkûm taşımaya mahsus arabalar, para arabaları, cenaze arabaları, itfaiye öncü arabaları gibi özel amaçla yapılmış motorlu taşıtlar, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre trafik şube veya bürolarına kayıt ve tescil edilme zorunluluğu bulunmayan ve sadece havalimanı apron bölgesi gibi belli alanlarda kullanılan taşıtlar 87.03 pozisyonunda yer almakla birlikte binek otomobil kapsamında **değerlendirilmeyeceği** açıklanmıştır.
- Tebliğde ayrıca, 1+1, 1+3, 1+4 veya 1+7 koltuklu, şoför ve öndeki yolcunun arkasındaki kısımda emniyet kemerleri veya emniyet kemeri montajı için tertibat, koltuk ve emniyet ekipmanı montajı için sabit tertibat, aracın iç kısmının her tarafında, araçların yolcu bölümlerinde yer alan konfor özellikleri ve iç döşemeleri (örneğin: yer kaplamaları, havalandırma, iç aydınlatma, küllükler), iki yan panel boyunca arka camları bulunan (en arkada yük bölümünün sağ ve sol taraflarında cam bulunsun bulunmasın); şoför ve öndeki yolcuların bölümü ile insan veya eşya taşınması için kullanılan arka bölümünde sabit bir panel veya bariyer bulunmayan kapalı kasa motorlu taşıtlar 87.03 pozisyonunda yer almakta olduğundan, binek otomobil kapsamında değerlendirildiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda binek otomobillerin, 87.03 pozisyonunda tanımlanan binek otomobiller ile esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş (87.02 pozisyonuna girenler hariç) (steysin vagonlar ve yarış arabaları dâhil) hem insan hem eşya taşıyabilen motorlu araçlar gibi çok amaçlı araçları kapsadığı belirtilmektedir.

1.2. Kısıtlama Getirilen Binek Otomobillerin Kiralama ve İktisap Giderlerine İlişkin Açıklamalar:

- 2020 yılında gider olarak dikkate alınacak 5.500 TL tutarındaki aylık binek otomobil kira giderinin, KDV hariç bedel olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.
- Diğer taraftan, Banka ve sigorta şirketleri gibi faaliyetleri KDV'den istisna olan işletmelerde, 5.500 TL'lik sınırın KDV dahil tutar olduğu açıklanmıştır. Örneğin bir banka, aylık KDV dâhil 6.490 TL (5.500 TL + %18 KDV 990 TL) bedel karşılığında binek otomobil kiralarsa, aylık 6.490 TL kiralama giderinin 5.500 TL'si 2020 yılı için gider olarak dikkate alınabilecek, ancak 990 TL'nin KKEG olarak dikkate alınması gerekecektir. Kanunda 5.500 TL'lik sınırın KDV dâhil olduğuna dair bir hüküm bulunmadığı sürece ilgili sınırın KDV hariç olduğunun kabulü gerekir. Tebliğ ile KDV'den istisna olan işletmelerde sınır aşağı çekilmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığının (Bakanlık) sınırı bu şekilde düşürme yetkisi bulunmamaktadır.
- Finansal kiralama yoluyla edinilen binek otomobillere ilişkin yapılan ödemeler için aylık kiralama gideri kısıtlaması uygulanmayacağı açıklanmıştır. Çünkü finansal kiralama normal kiralamadan farklı bir sözleşme türü olup, kısıtlama sadece normal kira sözleşmeleri kapsamında ödenen kira tutarlarına ilişkindir. Buna göre, Vergi Usul

Kanununun “*Finansal Kiralama İşlemlerinde Değerleme*” başlıklı mükerrer 290. Maddesi uyarınca, finansal kiralama yoluyla işletme aktifine alınmış binek otomobiller için ödemelerin anapara ve faiz ödemesi olarak ayrıştırılarak, faiz gideri ilk yıl “Haklar” hesabında izlenen binek otomobilin maliyetine dâhil olunacak, sonraki yıllarda ise tercihen gider veya maliyet olarak dikkate alınacaktır.

Ancak, ilerleyen bölümlerde açıklandığı üzere, Tebliğde; rayiç bedel ile sözleşmeye göre kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanı üzerinden “Haklar” hesabında izlenen tutarların itfa edilirken amortisman gider kısıtlamasına, finansal kiralamaya konu faiz giderlerinin ise doğrudan gider olarak dikkate alınmak istenirse, binek otomobil gider kısıtlamasına tabi olacağı belirtilmiştir.

- Kiralama giderlerine ilişkin aylık gider kısıtlaması uygulamasında, kira ödemesine tekabül eden ayın içinde bulunduğu yıl için tespit olunan tutar dikkate alınacaktır. Örneğin, ödemeleri aylık sabit ücret üzerinden 3 yıllık bir kira sözleşmesi yapılmışsa, gider olarak dikkate alınabilecek aylık sınırın tespitinde ilgili yıllar için belirlenen tutar esas alınmalıdır.
- Yukarıda da belirtildiği üzere, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin aylık kira bedellerine ilişkin olarak getirilen kısıtlama, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi kazançlarından itibaren uygulanmaya başlayacaktır.
- Kiralama sözleşmesi, binek otomobillerin aylık kira bedellerine getirilen kısıtlamanın yürürlüğe girdiği 1 Ocak 2020 tarihinden önce yapılmış olsa dahi, bu araca ilişkin kira giderleri için de kısıtlama 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren uygulanacaktır.
- Binek otomobillerin günlük şekilde kiralanmasında gider kısıtlaması, günlük kiralama bedelinin hesaplanması suretiyle uygulanacaktır. Kiralama giderlerine ilişkin günlük gider kısıtlamasının uygulanmasında ise, kiralamanın yapıldığı tarihte gider olarak dikkate alınabilecek aylık azami kiralama giderinin (2020 yılı için 5.500 TL'nin) o ayın gün sayısına (örneğin Mayıs ayında kiralandıysa 31'e, Haziran ayında kiralandıysa 30'a) bölünmesiyle elde edilecek tutar dikkate alınacaktır.
- Serbest meslek kazançlarının tespitinde tahsilat esas geçerlidir. Buna göre, serbest meslek kazancı tahsil olunan hasılatтан, ödenen giderlerin düşülmesi sonucu bulunur. Buna göre serbest meslek erbabı tarafından peşin ödenen, ancak gelecek dönemleri de kapsayan kira ödemeleri, ödemenin yapıldığı yılda gider olarak dikkate alınır. Dolayısıyla, aylık kira giderleriyle ilgili olarak getirilen kısıtlama da, peşin ödenen kira bedelinin toplam tutarı esas alınmalıdır. Konuyla ilgili olarak Tebliğde verilen örnek şu şekildedir:

“Örnek 7: Avukatlık faaliyetinden dolayı serbest meslek kazancı yönünden mükellefiyeti bulunan Bay (D) faaliyetinde kullanmak üzere 1/6/2020 tarihinde aylık kira bedeli 6.000 TL olan bir adet binek otomobili kiralamış ve bir yıllık kira bedeli olan 72.000 TL'yi peşin ödemiştir.

Bay (D), kiraladığı binek otomobili için ödediği aylık 6.000 TL'lik kira bedelinin 5.500 TL'sini serbest meslek kazancının tespitinde hasılatтан gider olarak indirim konusu yapabilecek olup, bu tutarı aşan 500 TL'yi ise gider olarak dikkate alamayacaktır.

Ayrıca, Bay (D), kiraladığı binek otomobiline ilişkin bir yıllık kira bedelini peşin olarak ödediğinden, söz konusu kira bedelinin indirim konusu yapılabilecek olan (5.500x12=) 66.000 TL'sini 2020 yılı kazancının tespitinde indirim konusu yapabilecektir.”

1.3. Kısıtlama Getirilen Binek Otomobillerin Tamir, Bakım, Yakıt ve Benzeri Cari Giderlerine İlişkin Açıklamalar:

- Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, gerek işletmeye veya envantere kayıtlı gerekse de kiralama yoluyla edinilen binek otomobillere ilişkin tamir, bakım, yakıt ve benzeri cari giderlerin %70'i, gelir ve kurumlar vergisi açısından safi kazancın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılabilecektir. Aşan kısım KKEG olarak dikkate alınmalıdır.
- Tebliğde, kısıtlama kapsamına alınan giderlerin genel olarak taşıtların **tamir, bakım, yakıt, sigorta ve benzeri cari giderlerden** oluştuğu belirtilmiştir. Tebliğde verilen örneklerde ayrıca, **otopark, köprü/otoyol geçiş ücretleri ve binek otomobilin iktisabına ilişkin ilgili yıla isabet eden faiz giderlerinin** de, kısıtlama kapsamındaki giderlerden olduğu belirtilmiştir.

Tebliğde, finansal kiralama yoluyla edinilen binek otomobillere ilişkin, finansal kiralama konusu binek otomobillerin “Haklar” hesabında aktive alındığı dönemi izleyen dönemlerde oluşan faiz giderlerinin mükellefler tarafından tercihen doğrudan gider olarak dikkate alınmak istenmesi halinde, bu giderlerin de en fazla %70'inin, gelir ve kurumlar vergisi açısından safi kazancın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılabileceği belirtilmiştir. Aşan kısmın KKEG olarak dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bu görüşe katılmıyoruz, çünkü finansal kiralama dolayısıyla ödenen faiz giderleri, binek oto kullanımıyla ilgili bir “cari gider” değildir. Kanun koyucunun sadece cari kullanım giderlerini kısıtladığını, iktisap giderlerinin kısıtlama kapsamına girmediklerini düşünüyoruz. Bir başka deyişle finansman gideri bir binek oto gideri değil iktisaba ilişkin ayrı bir giderdir. O yüzden binek oto alımı için katılan finansman giderlerinin binek otonun aktifleştirildiği yıldan sonra doğrudan gider yazılan kısmının tamamının gider yazılabilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Binek otomobillerin iktisabına ilişkin olarak katılan faiz giderleri için Tebliğde getirilen kısıtlamaya katılmadığımızı belirtmek isteriz. Zira, söz konusu faiz giderleri de, binek otomobillerin kullanımıyla ilgili cari bir gider değildir. Ayrıca, 7194 sayılı Kanunla getirilen düzenlemenin lafzından da, belirtilen faiz giderlerinin kısıtlamaya tabi olacağı sonucu çıkmamaktadır.

- Bir önceki bölümde belirtildiği üzere, serbest meslek kazançlarının tespitinde tahsilat esası geçerli olup, serbest meslek kazancı tahsil olunan hasıllardan, ödenen giderlerin düşülmesi sonucu bulunur. Dolayısıyla, serbest meslek erbabı tarafından peşin ödenen, ancak gelecek dönemleri de kapsayan binek otomobil giderleri (örneğin kasko, sigorta giderleri gibi), ödemenin yapıldığı yılda gider olarak dikkate alınacağından, aylık binek otomobil giderleriyle ilgili olarak getirilen kısıtlama da, peşin ödenen giderlerin toplam tutarı esas alınmalıdır. Konuyla ilgili olarak Tebliğde verilen örnek şu şekildedir:

“Örnek 11: Mali müşavir olarak faaliyette bulunan serbest meslek erbabı Bay (G), faaliyetinde kullanmak üzere 15/7/2019 tarihinde bir adet binek otomobil satın almış ve bu otomobil için yaptırdığı 15/7/2019-14/7/2020 dönemini kapsayan 1 yıllık trafik ve kasko sigortası için 15/7/2019 tarihinde 6.200 TL, 15/7/2020-14/7/2021 dönemini kapsayan 1 yıllık trafik ve kasko sigortası için de 15/7/2020 tarihinde 6.000 TL peşin ödeme yapmıştır.

Bay (G), peşin olarak ödediği 15/7/2020-14/7/2021 dönemini kapsayan trafik ve kasko sigortası bedelinin gider olarak indirim konusu yapılabilecek olan (6.000 TLx%70=) 4.200 TL’sini 2020 yılı serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak dikkate alabilecektir.

Diğer taraftan, gider kısıtlamasına ilişkin uygulama 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yürürlüğe girdiğinden, Bay (G)’nin 2019 yılında peşin olarak ödediği ve 2019 yılı serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak dikkate aldığı trafik ve kasko bedeline gider kısıtlaması uygulaması dolayısıyla bir düzeltme yapılması söz konusu değildir.”

1.4. Kısıtlama Getirilen Binek Otomobillerin Amortisman Giderlerine İlişkin Açıklamalar:

- Sirkülerimizin başında belirttiğimiz üzere, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 2020 yılı için 160.000 TL, söz konusu vergilerin tercihen maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hâllerde, amortisman tabii tutarı 2020 yılı için 300.000 TL’yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı gelir ve kurumlar vergisi açısından safi kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.
- Buna göre, mükelleflerin aktiflerinde yer alan binek otomobiller için amortisman esas bedelden daha fazla tutar üzerinden amortisman ayırmaları halinde, genel hükümlere göre ayrılan amortisman tutarı ile amortisman esas bedel üzerinden ayrılan amortisman tutarı arasındaki fark, KKEG sayılarak, o yıla ilişkin gelir veya kurumlar vergisi kazancına ilave edilmelidir.
- Tebliğde, binek otomobillerin mükellefler tarafından satışı halinde ise ilgili yıllarda amortisman ayırma aşamasında KKEG olarak kazançta ilave

olunan tutarların toplamının, mükelleflerce vergiye tabi olmayan gelir olarak dikkate alınacağı ve bu tutarın, gelir veya kurumlar beyannamesinde “Diğer İndirimler” satırında gösterilmek suretiyle kazanç üzerinden indirim konusu yapılacağı açıklanmıştır.

Örnek: (A) A.Ş. tarafından 01.10.2020 tarihinde vergisiz satış fiyatı 300.000 TL olan bir binek otomobil satın almıştır. Söz konusu araç için mükellef tarafından ödenen özel tüketim vergisi ve KDV toplamı 443.400 TL olup, kurum kazancının tespitinde doğrudan gider olarak dikkate alınmıştır. Söz konusu mükellef anılan binek otomobili, 03.01.2024 tarihinde 150.000 TL bedel karşılığında satmıştır.

Buna göre, 2020 yılında işletme kayıtlarına vergisiz satış fiyatı üzerinden alınan binek otomobil için en fazla 160.000 TL’ye (yıllık 32.000 TL’ye) isabet eden kısım için ayrılan amortisman, kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.

Ayrıca, iktisap edilen binek otomobil için ödenen ve tercihen gider olarak dikkate alınan ÖTV ve KDV toplamı olan 443.400 TL’nin 2020 yılı için azami 140.000 TL’si safi kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilecek, söz konusu tutarı aşan (443.400 TL - 140.000 TL) 303.400 TL ise KKEG olarak mükellef kurumun 2020 hesap dönemi kurum kazancına ilave edilecektir.

Söz konusu mükellefin, vergisiz satış fiyatı 300.000 TL olan binek otomobil için aktife kayıtlı bedelin tamamı üzerinden amortisman ayırması durumunda; mükellef tarafından binek otomobili için ayrılan amortisman tutarı ile amortisman esas bedel üzerinden hesaplanan amortisman tutarı arasındaki fark KKEG olarak ilgili yıllarda kurum kazancına ilave olunacaktır.

Yıllar	Mükellef Tarafından Ayrılan Amortisman	Kısıtlama Nedeniyle Gider Olarak Dikkate Alınabilecek Amortisman Gideri	KKEG Olarak Dikkate Alınacak Amortisman Gideri
2020	60.000	32.000	28.000
2021	60.000	32.000	28.000
2022	60.000	32.000	28.000
2023	60.000	32.000	28.000
TOPLAM	240.000	128.000	112.000

Anılan binek otomobili 03.01.2024 tarihinde 150.000 TL bedel karşılığında satması halinde yapması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır (KDV ihmal edilmiştir):

102- Bankalar 150.000
257- Birikmiş Amortisman 240.000

254- Taşitlar 300.000
679- Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar 90.000

Bu durumda, kanunen kabul edilmeyen giderlerin toplam tutarı olan 112.000 TL, satışın yapıldığı 2024 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesinin “Diğer İndirimler” sütununda ayrıca gösterilmek suretiyle kazanç üzerinden indirim konusu yapılabilecektir.

- Tebliğde verilen örneklerden (13 ve 14 no.lu örnekler), mükelleflerin kayıtlarında binek otomobilleri için ayıracakları amortisman tutarlarının, kısıtlamayla getirilen amortisman bedelleri tutarında ayırabilecekleri sonucu çıkmaktadır. Buna göre, yukarıda verilen örnekteki mükellef, yasal kayıtlarında yıllık amortisman tutarı olarak 60.000 TL değil, 32.000 TL tutarında da amortisman ayırabilir. Bu durumda, söz konusu mükellef ayırdığı amortisman tutarının tamamını kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alır. Ayrılmayan amortismanlar ise (örneğimizde 112.000 TL), satış esnasında ilgili taşınmazın maliyeti olarak dikkate alınır.
- Tebliğde verilen söz konusu 13 ve 14 no.lu örneklerde, mükellef binek otomobil alımı için ödediği özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi tutarı toplamı olan 354.720 TL’yi safi kazancın tespitinde doğrudan gider olarak dikkate almayı tercih etmiştir. Buna bağlı olarak da, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi tutarı toplamı olan 354.720 TL’nin 2020 yılı için azami 140.000 TL’si safi kazancın tespitinde gider olarak dikkate alabileceğinden söz konusu tutarı aşan (354.720 TL - 140.000 TL) 214.720 TL’yi KKEG olarak kurum kazancına ilave etmiştir.

Yukarıda açıklandığı üzere, söz konusu mükellef anılan binek otomobili sattığında, önceki yıllarda KKEG olarak dikkate aldığı amortisman tutarlarını, bu sefer Diğer İndirim olarak dikkate almaktadır. Böylelikle, daha önce KKEG olarak kurumlar vergisi matrahına ilave edilen tutarlar, ilgili taşıtın satışıyla birlikte kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim olarak dikkate alınmaktadır. Ancak Tebliğde, yukarıda açıklandığı şekilde KKEG olarak dikkate alınan ÖTV ve KDV tutarlarıyla ilgili olarak, taşıtın satışında herhangi bir düzeltme öngörülmemiştir. Ancak, KKEG olarak dikkate alınan söz konusu ÖTV ve KDV’lerin mahiyet itibarıyla, KKEG olarak dikkate alınan amortisman tutarlarından hiçbir farkı bulunmamaktadır.

Ayrıca belirtmek isteriz ki, verilen örnekte taşıtın alımında doğrudan gider olarak dikkate alınan ÖTV ve KDV tutarlarından KKEG olarak dikkate alınan tutarlar, şayet ilgili ÖTV ve KDV tutarları taşıtın maliyetine ilave edilseydi, bu sefer amortisman yoluyla itfa olduklarında KKEG olarak dikkate alınacaktı. Bu durumda, amortisman yoluyla KKEG olarak dikkate alınan söz konusu ÖTV ve KDV tutarları, taşıtın satıldığı dönemin kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim olarak dikkate alınabilecekti. Buna göre, gerek doğrudan gider olarak dikkate alınmaları gerekse de taşıtların maliyetlerine eklenmeleri nedeniyle getirilen kısıtlama kapsamında belirtilen şekilde KKEG olarak dikkate alınan ÖTV ve KDV tutarlarıyla ilgili vergisel sonuçların, her iki uygulamada da aynı vergisel sonuçları vermesi beklenir.

Dolayısıyla, ilgili taşıtın alımında KKEG olarak dikkate alınan ÖTV ve KDV'nin, taşıtın satıldığı dönemin kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim olarak dikkate alınması gerektiği görüşündeyiz.

- Finansal kiralama yoluyla işletme aktifine alınmış ve rayiç bedel ile sözleşmeye göre kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanı üzerinden “*Haklar*” hesabında izlenen binek otomobillerde, aktife alınan bedelin o yıl için belirlenen amortismanına esas tutarı aşması halinde, binek otomobillerin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı gelir ve kurumlar vergisi açısından matrahın tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir. Aşan kısmın ise KKEG olarak dikkate alınması gerekir. Bir diğer ifadeyle, gerek doğrudan iktisap edilen, gerekse de finansal kiralama yoluyla edinilen taşıtlar için amortisman gider kısıtlaması aynı şekilde uygulanacaktır.

1.4.1. Kanunun Yayım Tarihi Olan 07.12.2019 Tarihinden Önce Alınmış Olan Binek Otomobiller İçin Amortisman Uygulaması:

7194 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 07.12.2019 tarihinden önce alınmış olan binek otomobiller için değişiklik öncesi hükümler geçerlidir. Buna göre söz konusu tarihten önce alınan binek otomobillerin amortisman giderleri açısından getirilen kısıtlamalar; gerek 2019 yılında, gerekse de ilerleyen yıllarda uygulanmaz.

1.4.2. Kanunun Yayım Tarihi Olan 07.12.2019 Tarihi ile 31.12.2019 Tarihleri Arasında Alınmış Olan Binek Otomobiller İçin Amortisman Uygulaması:

07.12.2019 tarihi ile 31.12.2019 tarihleri arasında iktisap edilen binek otomobiller için 2019 yılında ayrılan amortismanlar getirilen kısıtlamaya tabi değildir. Ancak, söz konusu binek otomobiller için ilerleyen yıllarda (2020, 2021, 2022 ve 2023) ayrılan amortismanlar getirilen gider kısıtlamasına tabi olacaktır. Amortismanına esas bedelin tespitinde 2019 yılı için belirlenen tutar (özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 Türk lirası, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hâllerde amortismanına tâbi tutarı 250.000 Türk lirası) dikkate alınmalıdır.

2. KISITLAMA KAPSAMINDAKİ GİDERLER DOLAYISIYLA YÜKLENİLEN KDV'NİN DURUMU:

Gerek kira gerekse kullanım giderlerinde belirlenen sınırları aşan giderler dolayısıyla yüklenilen KDV'lerin indirilip indirilemeyeceği konusunda 311 no.lu Tebliğde, KDV Kanununun 30/d maddesi gerekçe gösterilerek, kısıtlanan (yani vergi matrahından indirilemeyen) giderlere isabet eden KDV'nin indirim konusu yapılamayacağı belirtilmiştir.

KDV Kanununun 30/d maddesinde, Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarına göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacağı hükme bağlanmıştır.

Tebliğin 13/2 nci maddesinde, KDV Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca, gelir ve kurumlar vergisi yönünden kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin, hesaplanan katma değer vergisinden indirilemeyeceği, aşan kısma ait katma değer vergisinin gelir ve kurumlar vergisi yönünden kazancın tespitinde ayrıca gider olarak dikkate alınmayacaktır.

Tebliğin cari giderlere ilişkin kısıtlama uygulamasının açıklandığı 14 üm maddesinde KDV indirim yasağına ilişkin herhangi bir açıklama yapılmamış ise de Bakanlığın bu kapsamda kısıtlanan giderler için yüklenilen KDV'lerine de indirimini kabul etmeyeceği anlaşılmaktadır.

KDV Kanununun 30/d maddesi ile getirilen indirim yasağının amacını aşan şekilde geniş yorumlandığı kanaatindeyiz. KDV Uygulama Genel Tebliğinde, faaliyetin yürütülmesi için gerekli olan giderler dışında kalan, işle ilgili bulunmayan veya işletme sahibinin özel tüketimine yönelik harcamalar niteliğinde bulunan ve sair kanunen kabul edilmeyen giderlere ilişkin belgelerde gösterilen KDV'nin tüketici durumunda bulunan işletme veya işletme sahibinin üzerinde kalacağı, yani indirim konusu yapılamayacağı belirtilmiştir.

7194 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununda düzenleme yapılarak getirilen bu kısıtlama sadece gelir ve kurumlar vergisi bakımından geçerlidir. Çünkü KDV Kanununda benzer bir kısıtlama hükmü getirilmemiştir. Nitekim KDV'si indirim konusu yapılamayan binek oto alımına ilişkin KDV'ler için Kanunun 30/b maddesinde özel bir kısıtlama hükmü bulunmaktadır. Kanun koyucu indirim yasağı öngördüğü işlemler için Kanuna açık hüküm koymaktadır. KDV Kanununun 30/d maddesinin de bu KDV'lerin indirimine engel teşkil etmemesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü söz konusu madde esas itibariyle işle ilgili olmayan giderler nedeniyle yüklenilen KDV'nin indirimini yasaklamaktadır. Oysa kiralamak suretiyle temin edilen binek otoların kira giderleri ile binek oto kullanım giderlerinin işle ilgili olduğu tartışmasızdır. Geçmişte finansman gider kısıtlaması uygulanan dönemde kanunen indirimi yasaklanan finansman giderlerine ilişkin KDV'nin, bu maddeye rağmen indirimi kabul edilmişti. Bunun sebebi, finansman giderlerinin ticari kazancın elde edilmesi için katlanılan giderler olması idi. Aynı mahiyette bulunan binek oto giderleri için de yorumun aynı olması gerekir.

Saygılarımızla.